

**Plaatsingslijst van het archief
van het Interkerkelijk Comité
Tweezijdige Ontwapening
(ICTO), met stukken betref-
fende de Stichting Informatie
en Voorlichting (STIVO)**

(1978-2001)

Samengesteld door Eva Woertman

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 550
Juli 2011

Inleiding

Het Interkerkelijk Comité Tweezijdige Ontwapening

In de jaren zeventig en tachtig was de Koude Oorlog volop aan de gang: spanningen tussen de twee machtsblokken van de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten liepen tot grote hoogte op, beide partijen probeerden zich van steeds verder ontwikkelde en steeds dodelijker (kern)wapens te voorzien en in onder andere Vietnam en Korea werd de Koude Oorlog heet. In de periode dat deze mondiale polarisatie de wereld in spanning hield, ontspan zich ook in de Nederlandse kerken een zeer scherpe polarisatie.

Het Interkerkelijk Vredesberaad is een naam die bij veel mensen nog wel een belletje doet rinkelen. En zeker bij de mensen die uit de protestbeweging van de jaren tachtig komen, bij zowel tegen- als voorstanders, moet het IKV wel haast associaties oproepen met Mient Jan Faber, grootschalige demonstraties tegen het plaatsen van kruisraketten en de leus 'Kernwapens de wereld uit, om te beginnen uit Nederland'. Wat vrijwel niemand meer weet is dat het IKV ook een tegenhanger kende die meer dan 10.000 leden heeft gehad. In 1979 richtten enkele gemeenteleden, die zichzelf als verontruste christenen typeerden, uit protestante kerken in het Drentse Hogeveen het Interkerkelijk Comité Tweezijdige Ontwapening (ICTO) op, uit onvrede met de koers die het IKV had ingeslagen.

Zij waren van mening dat de eenzijdige ontwapening zoals het IKV die propageerde, eerder oorlog tussen de Sovjet Unie en het vrije Westen zou uitlokken dan voorkomen en dat zij met haar eenzijdige standpunt de vrijheid en veiligheid van Nederland in gevaar bracht. Interessant is om te merken hoe zowel het ICTO als het IKV en andere vredesbewegingen naar de Tweede Wereldoorlog verwezen en er van overtuigd waren dat hun eigen methode een herhaling van zo'n grootschalige oorlog zou kunnen voorkomen en dat die van de ander er juist één zou veroorzaken. Beide kanten beschuldigen de tegenpartij ervan het wérkelijke gevaar te onderschatten of in het geheel niet te zien. Voor het ICTO is dit het communisme, voor onder andere het IKV is dit de kernbepapening. Een aantal bestuursleden van lijkt door hun oorlogsverleden mede gemotiveerd te zijn in hun keuze voor het ICTO. Dit geldt bijvoorbeeld voor Jim Janssen van Raay, die in interviews meerdere malen verwees naar zijn Nederlands-Indische kampervaringen.

Het ICTO vond bovendien dat het IKV teveel een politiek actiegroep was geworden, die niet het werk uitvoerde waartoe zij was opgericht: steeds weer legde het bestuur van het ICTO de nadruk op het feit dat het IKV bedoeld was als een *Vredesberaad*, maar zich niet zodanig gedroeg. Een beraad zou immers alle mogelijkheden en standpunten moeten onderzoeken en tegen elkaar afwegen, terwijl het IKV heel duidelijk een standpunt innam. Een beraad moest zich beraden over verschillende visies en niet lobbyen en actie voeren ten behoeve van een standpunt, aldus het ICTO. Hierdoor bracht het IKV politieke kwesties de kerk in. Bovendien werkte zij om eenzijdige ontwapening te bevorderen samen met niet-christelijke groepen (of, sterker uitgedrukt, met 'communistisch tuig') zoals Onkruid en de Pacifistisch Socialistische Partij.

Het ICTO voelde zich van meet af aan achtergesteld door de verschillende kerken, die wel luisterden naar het IKV -dat immers de officiële vredesgroep van deze kerken was- en zij gaven haar subsidie en immateriële steun. De leden van het ICTO voelden zich doorgaans niet gehoord, genegeerd en soms zelfs gediscrimineerd: in hun ogen waren de kerken veel te links georiënteerd terwijl zij zich van politiek zouden moeten onthouden en zeker niemand op grond van politieke voorkeuren zou mogen buitensluiten. En dat is hoe veel kerkgangers die de tweezijdige ontwapening aanhingen zich voelden: buitengesloten.

Het kleine groepje in Hoogeveen bleek dan ook veel gehoor te vinden, in eerste instantie voornamelijk in Groningen. De aanhangers van het ICTO waren afkomstig uit het gehele kerkelijke spectrum van Gereformeerd tot Rooms-Katholiek. Er ontstonden eerst zelfstandige, plaatselijke afdelingen. Enkele van de initiatiefnemers, waaronder Nanne de Jong en Mara de Lange-Burger overlegden al in 1979, op 22 december van dat jaar werd het landelijk bestuur gekozen en op 12 januari 1980 vond de eerste gezamenlijke vergadering van alle afdelingen plaats. Het net gekozen landelijk bestuur wilde de afzonderlijke plaatselijke afdelingen onder een overkoepelend bestuur scharen. Er werd besloten dat dit in de vorm van een vereniging zou gebeuren. Het ICTO kreeg een landelijk bestuur en een dagelijks bestuur verdeeld in taak- en werkgroepen. Opvallend is dat vrijwel alle leden van het landelijk bestuur, tevens zitting hadden in het dagelijks bestuur. Naast deze besturen en de Verenigingsraad, bestond er een Raad van Advies en Aanbeveling, later opgesplitst in een Adviesraad en een Comité van Aanbeveling. De meeste leden hadden daadwerkelijk slechts ter aanbeveling slechts zitting in deze raad, enkelen zoals ds. J.J. Poort daargelaten, die jarenlang betrokken bij de gang van zaken rond het ICTO waren, adviseerden en zich in discussies mengden. Nanne de Jong werd de eerste voorzitter en zou dit tot 1985 blijven, met Mara de Lange-Burger die vanuit haar woonplaats Bergen als eerste secretaresse.

Het ICTO werkte aan haar naamsbekendheid en wilde zich echt als vredesbeweging en als anti-kernwapengroepering ('Help alle kernwapens de wereld uit, óók de Russische') profileren. Dit had in eerste instantie succes; naamsbekendheid, ledental en het aantal afdelingen groeiden gestaag. Desondanks was er een aantal hardnekkige problemen, dat door de hele jaren tachtig een rol zou blijven.

Rond 1985 telde het ICTO meer dan 12000 leden. Dit aantal zou nooit hoger worden dan 13000. De omvang van de achterban is wellicht niet indrukwekkend te noemen. Het ICTO benadrukte zelf steeds de korte periode waarin deze groei had plaatsgevonden en beweerde de 'zwijgende meerderheid' te vertegenwoordigde. Dat het haar doelgroep niet paste om op luidruchtige wijze te protesteren en de straat op te gaan en minder activistisch was dan de IKV-achterban, betekende volgens het ICTO niet dat zij geen draagvlak kenden. De kerken, zowel protestant als katholiek, weigerden echter pertinent het ICTO dezelfde financiële steun te geven die het IKV wel ontving. Het IKV bleef het officiële orgaan van veel kerken, waar het ICTO was een particuliere vereniging betrof. Steun verlenen aan het ICTO zou betekenen dat de kerken haar eigen spreekbuis afvielen. In de praktijk waren er verschillende kerkenraden die aan het ICTO doneerden en werden Vredesweekcollectes ook geregeld vervangen door de mogelijkheid tot een vrijwillige bijdrage aan het IKV of het ICTO. Rond 1990 was de Nederlands Hervormde Kerk wel bereid het ICTO een deel van de Vredesweekcollecte te schenken indien zij aan bepaalde voorwaarden voldeed. Voorwaarden die

volgens de leden dermate sterk indruisten tegen de boodschap en de stijl van het ICTO, dat zij bij voorbaat al buitenspel zou zijn gezet. Men aanvaardde dit niet als erkenning of mogelijkheid, maar juist als het ‘degraderen tot tweederangs gemeenteleden of parochianen’ van alle kerkgangers die aanhanger van het ICTO waren.

Eind 1982 besloot de Gereformeerde Kerk, waarmee het ICTO de meest sterke band had, het daaropvolgende jaar een subsidie van f10.000,- toe, maar dit bleef bij deze eenmalige uitkering. Dit was één van de grote frustraties van het ICTO. Haar inkomsten verkreeg zij uit donaties, erfenissen en de lidmaatgelden en uit donaties en subsidies van niet-kerkelijk instanties zoals de Algemene Loterij Nederland en ook de NAVO droeg bij aan de bekostiging van specifieke acties en zaken, zoals een NAVO-special van het verenigingsblad *ICTO-info*, het ledenblad dat sinds 1981 tweemaandelijks verscheen.

De financiën waren, in ieder geval lange tijd, niet eens het grootste probleem van de vereniging. Het was vooral het gebrek aan erkenning in de vorm van subsidie van de kerk dat dwars zat. Een veel groter probleem echter waren de hevige, interne conflicten die meerdere keren het gehele landelijk bestuur uiteen deed vallen.

Het eerste grote conflict, in 1982, was nog niet een bestuurlijke aangelegenheid maar ging om een aanvaring tussen de afdeling Groningen en het landelijk bestuur, waar in de correspondentie ook wel naar verwezen wordt als ‘de kwestie van der Land’. J.G. van der Land was voorzitter van de afdeling in Groningen, die zowel binnen zijn afdeling, de regio (Oost)-Groningen en met het Landelijk Bestuur overhoop lag. Dit had splitsingen in enkele afdelingen uit deze regio tot gevolg en in het conflict met het bestuur liepen de emoties zo hoog op dat het zelfs tot een schorsing en uiteindelijk een royement van van der Land leidde. Dit royement kon alleen uitgevoerd worden nadat de Verenigingsraad hiermee in had gestemd. Het verspreiden van een niet door het bestuur goedgekeurde ICTO-folder was één van de aanleidingen tot dit conflict. Bovendien had hij een door het Oud Strijds Legioen (OSL) geïnitieerde advertentie ondertekend.

Deze vereniging was veel rechtser en veel meer militair georiënteerd dan een groot deel van de ICTO-achterban en kon op weinig steun rekenen bij het grotere publiek. Er waren flink wat mensen die zowel het ICTO als het OSL aanhing; en dit blijkt bijvoorbeeld uit de bescheiden van de afdelingen van Eelde-Paterswolde en Dalfsen. Het ICTO wilde zich anders profileren en daarom benadrukte zij de onafhankelijkheid en eigen doelstellingen van het ICTO. De twee verenigingen werden door de ICTO-bestuursleden voorgesteld als twee cirkels die elkaar voor een deel wel overlappen, maar die ieder een eigen, zelfstandige kern hadden. Ondertussen probeerde Prosper Ego, de zeer uitgesproken voorzitter van het OSL, wel degelijk invloed uit te oefenen op het ICTO, door al dan niet gevraagd zijn mening over verschillende interne kwesties. Zo noemt hij in een telefoongesprek met de voorzitter van ICTO Arnhem over een intern bestuurlijk conflict in 1986 het ageren tegen de heer Janssen van Raay en het negatief spreken over de NAVO ‘gereformeerde smeerlapperij’ van de bestuursleden. Dat zij niet alleen voor het imago van de vereniging vreesden, maar ook geïrriteerd raakte door deze bemoeizucht, bewijst een nooit-verstuurde reactie van Nanne de Jong op een gepikeerde brief van Ego, waarin Ego vraagt waarom er geen aandacht geschonken werd aan de regio-bijeenkomst van het OSL in de *ICTO-info*.

Zowel de problematiek rond de interne conflicten en die van de te sterke associatie met het OSL, kwam samen in het voorzitterschap van Jim Jansen

van Raay. Hij volgde Nanne de Jong –die als hoofd van het bureau als enige betaalde kracht nauw bij het ICTO betrokken bleef- per januari 1985 op als voorzitter. Eén van de redenen om juist hem binnen te halen was de wens het ICTO meer ‘lawaaai’ te laten maken, media-aandacht te generen en de vereniging op deze manier bekendheid te geven. In deze opdracht is hij zeker geslaagd, hoewel niet op de manier die het bestuur waarschijnlijk had gehoopt. Zijn eigen, vrij dominante stijl van leiding geven viel niet bij alle bestuursleden in goede aarde. Datzelfde deel van het bestuur had daarnaast kritiek op zijn betrokkenheid bij het NAVO project *SDI* (in de volksmond *Star Wars* genoemd) en zijn persoonlijke banden met het OSL. Daar kwam nog bij dat er veel spanning was ontstaan tussen secretaris de Lange Burger en de mede-secretaris J Guillaume die juist aangesteld was om haar in de snel groeiende werkzaamheden te ondersteunen. Verschillende irritaties en conflicten liepen zo hoog op tussen de ‘dissidenten’ Ada Boerma-van Doorne, Mara de Lange-Burger, Hilbert Anne en A Krijger aan de ene kant en de rest van het bestuur en Jim Janssen van Raay aan de andere kant, dat er een commissie van Goede Diensten werd samengesteld die de zaak moest bemiddelen. Al spoedig bleek het invoeren van deze commissie geen goed idee te zijn geweest, daar zij zelf in het conflict betrokken raakte en deze nog heviger deed oplopen.

In het voorjaar van 1986 bracht deze commissie onder leiding van Jhr de Savornin Lohman een rapport uit dat sterk negatief over de voorzitter oordeelde. In de Verenigingsraadvergadering van mei 1986 liet de voorzitter echter nog voor de bespreking van dit rapport, de verkiezing van de voorzitter doorgaan. De Verenigingsraad verkoos Janssen van Raay, wat in feite een definitieve breuk met de dissidente bestuursleden betekende. In juni volgde nog een rumoerige verenigingsraad vergadering en verzoeningspogingen hierna verliepen maar halfhartig. Het is zelfs de vraag of er sprake was van een oprechte poging tot verzoeningen, daar tijdens het proces twee van de vier dissidenten door Janssen van Raay dreigden te worden geroyeerd. Het vertrek bijna de helft van bestuursleden, waaronder de secretaris, betekende een aderlating voor het bestuur. De dissidenten vormden een nieuwe vredesbeweging, VOKS, die echter nooit heel veel voeten in aarde heeft gekregen.

Juist toen alles meer gekalmeerd was, stapte Janssen van Raay op. Zijn opvolger a.i. was Wouter de Vries, eerste Rooms-Katholieke na een Gereformeerde en Lutherse voorzitter. Ook hij onderhield niet met iedereen even goede banden. Kleine irritaties en conflicten bleven voortdurend de kop op steken. Veel van deze ruzies werden in het openbaar, in kranten, op tv en door ingezonden brieven, uitgevochten. Gevoelige informatie en persoonlijke aanvallen (‘Het bestuur is een stelletje zakkenwassers’, aldus de Savornin Lohman in een interview in Trouw) werden zo op straat gegooid. Hierdoor trok het ICTO meer de aandacht, dan door de acties die zij voerden.

Deze acties werden echter wel degelijk gevoerd, maar waren vooral tegenacties tegen het IKV. Zo stuurden ze open brieven naar kerken en plaatsen ze advertenties, waarin mensen werden opgeroepen vooral niet deel te nemen aan demonstraties tegen nieuwe kernwapens. Daarnaast voerden zij actie tegen het Volkspetitionnement van 1985. Dit was een handtekeningenactie van Komitee Kruisraketten Nee (KKN), waartoe ook het IKV en Pax Christi behoorden, om de regering te vragen van het voornemen om 48 kruisraketten in Nederland te plaatsen af te zien. Hierop riep het ICTO weer op de handtekeningen kaarten weg te gooien. Uiteindelijk leverde deze actie van KKN wel veel handtekeningen op, maar hier bleek de Nederlandse regering niet

van onder de indruk en zij trok haar eigen plan. Het is uiteraard de vraag of dat de verdienste van het ICTO's anti-actie was.

Eind jaren tachtig werden er nog wat acties gevoerd en werd het bestuur nog opgeschud door met ruzies vertrekkende bestuursleden zoals Cor van Loenen en Hans Beugelsdijk, maar met de afnemende dreiging en de uiteindelijke val van de Sovjet-Unie nam ook de belangstelling voor de gehele vredesbeweging af. Een niet aflatende daling in het ledental zette zich in. Na een overgangperiode rond 1990 was duidelijk dat de rol van het ICTO, in ieder geval op de oude manier, uitgespeeld was. Er deden zich geen interne conflicten of grote bestuurswisselingen meer voor en veel afdelingen hielden op te bestaan. Er werd nog eens een enkele brief ingezonden en ook toen in 1991 de Vredesweek al lang aan belang had ingeboet, klaagde men voor de vorm alsnog dat het IKV wel geld kreeg en het ICTO niet. Men wilde niet, zoals het IKV en Pax Christi, andere werkgebieden opzoeken. In de praktijk werd wel het accent verschoven van tweezijdige ontwapening naar het voorkomen van politiek spreken in de kerk, de tweede doelstelling van het ICTO.

Dit werd echter steeds meer een principe-kwestie, die niet veel meer van doen had met de actuele werkelijkheid. Want niet alleen was de rol van het IKV veranderd, ook de positie van de kerken in de maatschappij was in de jaren negentig heel anders. Dit ging niet geheel aan het ICTO voorbij en al voor 1995 vergaderen zij dan ook over de beste manier om tot een einde te komen met de vereniging. Verschillende opties worden afgewogen, zoals het slapend maken en het opheffen. De voornaamste activiteit in deze jaren is het uitgeven van de *ICTO-info*. Uiteindelijk wordt in 2001 het ICTO daadwerkelijk opgeheven en nemen de bestuursleden naar eigen zeggen met opgeheven hoofd afscheid; er is geen sprake meer van eenzijdige ontwapening en politieke kwesties hieromtrent splijten gemeentes en parochies niet meer, dus de ICTO-taak zat er op. Op dat moment is Nanne de Jong de enige van de oprichters die alle bestuurswisselingen en ruzies –en de tijd- heeft overleefd.

Archief

De staat van het archief gaf een mooi beeld van hoe de organisatie van het ICTO bij tijd en wijle overkwam: er leek weinig structuur te zitten en het was vrij chaotisch. Verschillende secretarissen hadden een verschillende aanpak van spullen bewaren en ordenen. De meest duidelijke scheiding was die tussen de periodes voor en na 1990. Door de hele jaren negentig heen was er één en dezelfde secretaris. In 1991 werd ook het eerste deel van het archief overgedragen aan de Vrije Universiteit. Deze scheiding heb ik dan ook zoveel mogelijk aangehouden. Verder was er een poging gedaan om de afdelingen op alfabetische volgorde te ordenen, maar nog heel veel bescheiden die aan een afdeling toebehoorden lagen niet in deze omslagen, bovendien lag deze volgorde door elkaar. Maar het oorspronkelijke idee om afdelingen per letter te scheiden, heb ik wel aangehouden. Sommige afdelingen correspondeerden ook onderling of reageerden op acties van andere afdelingen, daarnaast vonden er samenvoegingen en splitsingen samen. Daarom zijn er in de plaatsingslijst veel verwijzingen bij de nummers van de afdelingen.

Het bestuderen van de afdelingen is aan te raden omdat zij inzicht geven in de uitwerking van landelijk genomen besluiten, de doorwerking van bestuurlijke conflicten laten zien en vaak een gedetailleerder beeld van de ontvangst van het ICTO in de plaatselijke kerken geven. Enkele afdelingen, zoals Groningen, Zoetermeer en 't Gooi en Vechtstreek, zijn zeer sterk betrokken bij

landelijke aangelegenheden en onthouden zich zeker niet van kritiek hier op. Veel van de later belangrijke bestuursleden zoals Jim Janssen van Raay (uit Rotterdam), Ada Boerma (Winsum) en Joty ter Kulve-van Os (Enschede en Twente) waren eerst in hun respectievelijke plaatselijke afdelingen actief. Men leert hen beter kennen door de stukken van deze afdelingen in te zien. Bovendien ziet men zo hoe gedreven en gemotiveerd de bestuursleden, ook van de plaatselijke afdelingen, doorgaans waren: door de hoeveelheid werk, de hoge frequentie van brieven en rapporten vergat ik soms dat dit allemaal op vrijwillige basis gebeurde.

Het aanhouden van de weinige ordening die aanwezig was, is ook terug in te zien in de indeling van stukken en correspondentie met andere partijen zoals het IKV en de Nederlands Hervormde Kerk. Deze hadden aparte tabbladen en die heb ik ook als aparte nummers gehouden. Sommige op het eerste oog onlogische indelingen komen hiervandaan, aangezien er in verschillende omslagen, verschillende tabbladen voor bijvoorbeeld de Nederlandse Hervormde Kerk zaten. Deze hebben dan ook merendeels aparte nummers gekregen.

Er was ook van de financiële en juridische stukken geen heel duidelijke ordening terug te vinden, hoewel deze stukken vaak wel door elkaar bijeen in verschillende omslagen te vinden waren. Op een enkel omslag was een titel terug te vinden, zoals 'subsidies' en deze heb ik overgenomen.

Het is jammer dat er geen literatuur over het ICTO te vinden is en er weinig onderzoek naar lijkt te zijn gedaan, ondanks het interessante tijdsbeeld dat dit archief schetst en de kleurrijke figuren die bij deze vereniging waren betrokken. Om er enigszins achter te komen hoe het ICTO in elkaar zat is het raadzaam om de notulen door te lezen. Maar daarnaast loont het vooral de moeite om ook de interne correspondentie goed te bestuderen. De bestuursleden wisselden heel wat brieven, soms op zakelijke toon, soms zeer persoonlijk. De verhoudingen tussen alle leden en de achtergronden van de ruzies zijn vaak nog beter uit deze brieven op te maken dan uit de notulen. Ze zijn ten minste een noodzakelijke aanvulling. De correspondentie van Jim Janssen van Raay is, vermoedelijk door zijn vaste, persoonlijke secretaresse Anneke Heuvelink, apart bewaard gebleven. Deze is interessant onder andere vanwege zijn persoonlijke contacten met politici, de toenmalige bisschop van Rotterdam mgr Bär en NAVO-functionarissen. In deze correspondentie valt ook veel informatie te vinden over de financiën, over andere partijen zoals het OSL en het IKV en het plannen van acties.

Niet alleen interne correspondentie maar ook de algemene correspondentie is interessant. En ook deze brieven heb ik uit alle losse stukken bijeen gezocht, omdat zij niet apart bewaard zijn gebleven. Van een sollicitatie brief van een jongeman die zich de Heer Overste van Jezus Christus noemde, tot brieven van leden die zich zorgen maakten of ronduit boos waren door al het gerommel binnen het landelijk bestuur, tot gereformeerde politici die hun persoonlijke steun toezegden; er is van alles in te vinden. Wat ook door alle losse stukken heen te vinden was, waren krantenknipsels. Een bijzondere bron van informatie, vormen de krantenknipsels. Aangezien er veel ruzies uitgevochten werden door middel van de pers en op deze stukken ook weer interne gereageerd werd, zijn deze krantenartikelen, interviews en ingezonden brieven van belang om de scherpste van deze conflicten te begrijpen. Niet alle stukken gaan over deze bestuurlijke problemen; er zitten ook veel ingezonden brieven over bijvoorbeeld het Volkspetitionnement bij of over het weigeren van subsidies aan het ICTO. Bovendien is een aantal krantenknipsels bewaard om weer te geven welke partijen in de gaten werden gehouden

door het ICTO en welke zaken zijn sterk van belang achtten. De artikelen zijn op periode chronologisch geordend.

Eén van de moeilijkheden bij het ordenen van dit archief was dus het grotendeels ontbreken van een bestaande structuur, wat echter ook een bepaalde vrijheid verleende om deze aan te brengen. Het is de onderzoeker echter aan te raden steeds goed op de kruisverwijzingen te letten en zich sowieso niet tot slechts enkele categorieën te beperken. Een ander probleem was het gebrek aan onderzoek en literatuur, waardoor ik zonder voorkennis aan dit archief ben begonnen. Gaandeweg heb ik het ICTO beter leren kennen, maar nog steeds zijn sommige onderdelen niet helder.

Zo is het mij nog steeds onduidelijk waarom tien jaargangen van STIVO stukken in dit archief bewaard zijn gebleven. Merkwaardig genoeg ontbreken juist andere stukken weer: hoewel Pax Christi vaak als voorbeeld en in negatieve zin voorkomt in de stukken en beschouwingen van het ICTO, is er op één enkele gegriefde brief van Jan Ter Laak geen enkel stuk over deze als tegenstander bestempelde vredesbeweging te vinden. Van het jaar 1993 is er heel veel correspondentie, van de jaren daarna tot ongeveer 1997 slechts heel weinig. Niet alle afdelingen hebben hun archiefstukken opgestuurd naar het Landelijk Bestuur en van veel afdelingen die wel opgenomen zijn in dit archief is het niet duidelijk wanneer of waarom precies zij zijn opgeheven. Zelfs van sommige bestuursleden is de reden van vertrek niet altijd duidelijk; de heer Pröpper is na de Vries een tijdlang voorzitter geweest, maar hierover is nauwelijks iets bewaard gebleven. Dit geldt ook voor de financiering van bepaalde projecten, die niet altijd makkelijk terug te vinden is in jaarverslagen of begrotingen.

Het archief is in twee delen overgedragen aan de Vrije Universiteit: een eerste deel kwam in 1991, in 2001 werden daar alle stukken van de laatste tien jaar aan toegevoegd. Het bestaat nu uit drie meter, drukwerk en kopieën zijn uit het archief verwijderd. Aan het ter beschikking stellen van dit archief zijn enkele restricties verbonden:

Uit de overeenkomst van schenking

“7. Het archief is na inventarisatie toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek, met dien verstande dat voor raadpleging en publicatie van correspondentie, bestuursnotulen en vertrouwelijke nota's uit het archief vooraf schriftelijke toestemming dient te worden verkregen van het landelijk Bestuur van het ICTO of zijn opvolger in rechte; bij ontstentenis van deze zal toestemming verkregen dienen te worden van het hoofd van het Historisch Documentatiecentrum.

8. Financiële stukken van het ICTO (zoals begrotingen, balansen en andere geldelijke zaken) zijn gesloten en tot en met 31 december 2013 en derhalve niet toegankelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek.”

De ordening van dit archief en het maken van deze plaatsingslijst vond plaats tussen februari en juli 2011 en was een stage-opdracht in het kader van de master Geschiedenis aan de Vrije Universiteit.

Eva Woertman
Juli 2011

Plaatsingslijst

Notulen van de Verenigingsraad en de afdelingenvergadering

- 1 Notulen, convocaties en agenda's met bijlagen van de Verenigingsraad, 1981-1989.
- 2 Notulen en agenda's van de afdelingenvergadering 1979-1981, interne correspondentie en notulen van het bestuur betreffende het oprichten van de vereniging, 1979-1980.

Notulen van het Landelijk Bestuur

- 3 Notulen, convocaties en agenda's met bijlagen van het Landelijk Bestuur, 1980-1989.

Notulen van het Dagelijks Bestuur

- 4 Notulen, convocaties en agenda's met bijlagen van het Dagelijks Bestuur, 1982-1989.

Notulen van de Verenigingsraad

- 5 Notulen, convocaties en agenda's met bijlagen van de Verenigingsraad, het Dagelijks Bestuur, het Landelijk Bestuur en de Redactie van ICTO-Info, 1990-1996.
- 6 Notulen, convocaties en agenda's met bijlagen van de Verenigingsraad, het Dagelijks Bestuur, het Landelijk Bestuur en de Redactie van ICTO-Info, 1997-2001.
- 7 Convocaties, presentielijsten, afvaardigingmachtigingen, bijlagen en losse stukken betreffende de Verenigingsraad, 1984-1986.

Onderlinge correspondentie tussen bestuursleden

- 8 Onderlinge correspondentie tussen leden van het Landelijk Bestuur en van de leden van de commissie van Advies en Aanbeveling (later genoemd: adviesraad), 1982-1989, z.d.
- 9 Uitgaande, ingekomen en interne telex-berichten, 1985-1987.

- 10 Correspondentie tussen de leden van het Dagelijks Bestuur, het Landelijk Bestuur en de Commissie van Goede Diensten, 1980-1986, z.d.
- 11 Correspondentie tussen de leden van het Dagelijks Bestuur, het Landelijk Bestuur en de Commissie van Goede Diensten, 1987-1989.
- 12 Correspondentie tussen de leden van het Dagelijks Bestuur en het Landelijk Bestuur en leden van de Adviesraad, 1990-2001, z.d.
- 13 Correspondentie tussen leden van het Landelijk Bestuur en de Commissie van Goede diensten en andere stukken betreffen het bestuursconflict in het voorjaar van 1986.
- 14 Correspondentie tussen leden van het Landelijk Bestuur, januari-juni 1993.
- 15 Correspondentie tussen leden van het Landelijk Bestuur, juli-december 1993.
- 16 Correspondentie van Jim Janssen van Raay tijdens zijn voorzitterschap van het ICTO, 1984-1987, z.d.

Algemene correspondentie

- 17 Algemene correspondentie van het Landelijk Bestuur, 1979-1989, z.d.

Stukken betreffende het algemene secretariaat

- 18 Stukken betreffende het algemene secretariaat deel I, 1989-1990.
- 19 Stukken betreffende het algemene secretariaat deel II, 1989-1990.
- 20 Stukken betreffende het algemene secretariaat, 1990-1999, z.d.
- 21 Stukken betreffende het algemene secretariaat, 1996.
- 22 Rapportages, jaarverslagen, overzicht van lidsoorten en secretariatskosten, vergaderschema's, het huishoudelijk reglement, stukken betreffende de aanschaf van een computer en een printer en overige stukken betreffende het secretariaat en het bestuur, 1984-1986.

Stukken betreffende het (uitgevoerde) beleid

- 23 Jaarverslagen, activiteitenplannen, beleidsnota's en -plannen en overige inhoudelijke bestuursstukken, 1981-1989.
- 24 Jaarverslagen, beleidsnota's, -plannen en –strategieën en overige inhoudelijke bestuursstukken, 1981-1989.
- 25 Rapportage, nota, notulen, correspondentie en andere stukken van de Beleidsadviesgroep, 1984-1985.

Stukken betreffende organisatie en management

- 26 Diverse stukken betreffende organisatie en management, 1981-1988.

Losse stukken

- 27 Losse stukken

Financiële, juridische en notariële stukken

- 28 Begrotingen, jaarverslagen en andere stukken betreffende financiële zaken, 1980-2000, z.d.
- 29 Stukken betreffende de Kamer van Koophandel, de Belastingdienst en de Inspectie der Registratie en Successie te Alkmaar, 1984-1989.
- 30 Correspondentie en stukken betreffende een afgewezen subsidieverzoek en een rechtszaak tussen het ICTO en het ministerie van Onderwijs, Recreatie en Maatschappelijk werk, 1981 en het vonnis in het kort geding van Ir. Pieter Harkema e.i. en Mr. Wilhelm Jacob Spanjaard tegen het ICTO aangaande de uitgestelde Verenigsraadsvergadering van 21 juni 1986.
- 31 Correspondentie tussen diverse leveranciers en het ICTO en overige stukken betreffende leveranciers, 1983-1988, 1993, 1998, z.d.
- 32 Correspondentie van het ICTO betreffende subsidies en diverse subsidie verlenende organisaties en instanties, 1980-2000.
- 33 Correspondentie, analyses, rapporten en andere stukken betreffende de kascommissie, de kascontrole en de accountantscontrole, 1983-1992.
- 34 Correspondentie tussen het ICTO en de Nederlandsche Middenstandsbank NV, Nationale Nederlanden Schadeverzekering Mij.

N.V., Postgiro Rijkspostspaarbank, Assurantiebedrijf ING Bank en Praevenio Technische Verzekeringen B.V., 1984-1999.

- 35 Offertes en rekeningen, correspondentie tussen het ICTO en PTT Post, 1983-1996.
- 36 Notariële stukken betreffende statuten, statuutwijzigingen, erfenissen, notarieel proces-verbaal van de Verenigingsraadsvergadering van 28 juni 1986.

Stukken betreffende *ICTO-INFO* en door ICTO-leden geschreven stukken

- 37 Toespraken, commentaren, ICTO-brochures en andere stukken geschreven door leden van of in opdracht van het Landelijk Bestuur en de Commissie tot Advies en Aanbevelingen, 1980-1985, z.d.
- 38 Correspondentie, kopij en overige stukken betreffende de redactie van *ICTO-Info*, 1983-1987 [NB: Foto van het secretariaat], Vredesbulletin '99 in samenwerking met het Hervormd Beraad Vredesvraagstukken, 1999.
- 39 Correspondentie, notulen, agenda's en kopij van de redactie van *ICTO-Info*, 1990-1999, z.d.
- 40 Correspondentie, kopij, offertes en overige stukken betreffende de NAVO-special van *ICTO-Info*, 1989.

Stukken betreffende werkgroepen en acties

- 41 Verslagen, adviezen, uitnodigingen en overige stukken van diverse taak- en werkgroepen van het ICTO, stukken betreffende de Werkgroep 'De gereformeerde kerken uit het IKV' en 'Werkgroep Politieke Campagnes de kerk uit', 1982-1989, z.d.
- 42 Krantenartikelen, persberichten, nota's, concept-nota's, correspondentie en overige stukken betreffende het Conciliair Proces, van het Landelijk Bestuur, de werkgroep Politieke en Kerkelijke zaken, de Commissie van Advies en Aanbeveling en de Raad van Kerken, het IKV en overige partijen, 1986-1989, z.d.
- 43 Correspondentie, artikelen en discussienota van de Commissie Vredesonderwijs
- 44 Correspondentie met bijlage tussen het ICTO, het IKV en overige partijen betreffende de werkdag Vrede en het Conciliair Proces, 1987-1991.

- 45 Correspondentie, open brieven aan kerkelijke instellingen, nota's, krantenartikelen en persverklaringen en overige stukken betreffende het Volkspetitionnement, 1985, z.d.

Pers en Media

- 46-49 Krantenknipsels, 1978-1990.
4 omslagen
46 Krantenknipsels, 1978-1982.
47 Krantenknipsels, 1983-1985.
48 Krantenknipsels, 1986-1987.
49 Krantenknipsels, 1988-1990.
- 50 Persberichten 1982-1988, z.d., spotprenten, advertenties, krantenartikelen z.d.
- 51 Correspondentie met diverse kranten en andere media, 1979-1989, z.d.
- 52 STIVO-stukken, STIVO-studies, begeleidende brieven van Stichting Informatie en Voorlichting, notulen Werkgroep-Noord OSL Eelde Paterswolde, 1974-1981, z.d.

Stukken betreffende groeperingen pro- en anti-ICTO

- 53 Stukken betreffende Stichting Vredesbouw, milieugroeperingen, activistische artsen, Beweging Weigering Defensiebelasting, Christenen voor het Socialisme, Stichting Voorlichting Aktieve Geweldloosheid, Vrouwen voor Vrede en overige groeperingen anti-ICTO
- 54 Correspondentie en overige stukken van JASON, Stichting Bijbel- en Vredesvraagstukken, Stichting Vrijheid Vrede en Verdediging, Het Defensie-informatiecentrum, Werkgroep voor Gezag en Vrijheid, Comité voor Democratie en Vrijheid, Commissie Vietnamese Treurdag, Clic Informatiecentrum, Stichting Comité Vladimir Boekovski, Stichting Comité „Stop de SS-20 raket” en overige groeperingen pro-ICTO
- 55 Correspondentie tussen ICTO en OSL Stichtingen voor vrijheid en veiligheid, overige stukken betreffende OSL, 1980-1987 [zie ook 82 Dalfsen, 83 Eelde-Paterswolde]
- 56 Correspondentie tussen ICTO en NAVO, overige stukken betreffende de NAVO, 1979-1989, z.d.
- 57 Brieven, stukken en uitnodigingen van de Stichting Atlantische Commissie, 1982-1989.
- 58 Correspondentie tussen ICTO en Stichting Vredespolitiek, stukken betreffende het conflict tussen ICTO-afdeling Naarden-

Bussum en SVP aangaande de conferentie 'Churches Underway', verslagen Commissie "S", 1981-1991, z.d.

- 59 Correspondentie met leden, vredesbewegingen en overige instanties uit België, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Luxemburg, Rusland, Suriname, Tsjecho-Slowakije, Zuid-Afrika, de Verenigde Staten, Zwitserland en overige landen

Stukken betreffende politieke zaken

- 60 Stukken betreffende de Eerste Kamer, de Tweede Kamer, de Evangelische Volkspartij, de Staatkundig Gereformeerde Partij, Anti Revolutionairen '85, het ministerie van Buitenlandse Zaken, het ministerie van Defensie en politieke kwesties in het algemeen, correspondentie met militairen en legerpredikanten, 1980-1986.
- 61 Correspondentie met leden van en stukken betreffende de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie en de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie, 1980-1986.
- 62 Correspondentie met leden van, persberichten, uitnodigingen en stukken betreffende het Christen-Democratisch Appèl en het Wetenschappelijk Instituut voor het Christen-Democratisch Appèl, 1980-1988.

Stukken betreffende de Gereformeerde Kerken in Nederland

- 63 Correspondentie, adreslijsten, krantenartikelen en overige stukken betreffende de Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland en plaatselijke Gereformeerde Kerken, 1979-1987.
- 64 Correspondentie, rapporten en commentaren betreffende de Deputaten voor bestudering van het Oorlogsvraagstuk deel I, 1978-1983.
- 65 Correspondentie, rapporten en commentaren betreffende de Deputaten voor bestudering van het Oorlogsvraagstuk [NB: later 'Deputaten voor vragen van oorlog en vrede'] deel II, 1984-1993, z.d., stukken betreffende de Commissie voor bestudering vraagstuk Vrede en Veiligheid, 1982-1984.
- 66 Brieven van ICTO-leden betreffende het besluit van de Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland, aangaande de plaatsing van kruisraketten in Nederland, 1983-1984

Stukken betreffende de Nederlands Hervormde Kerk

- 67 Correspondentie en brochure betreffende het Moderadem van de Raad voor Overheid en Samenleving van de Nederlands Hervormde Kerk, 1980-1989.
- 68 Correspondentie tussen het ICTO, de Generale synode der Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Bond in de Nederlandse Hervormde Kerk en hun leden en gemeenten, 1980-1993, z.d.
- 69 Stukken betreffende het gesprek tussen het Hervormd Beraad Vredesvraagstukken, Moderadem van de Raad voor Overheid en Samenleving van de Nederlands Hervormde Kerk, de Generale Synode der Nederlandse Hervormde Kerk, plaatselijke protestante kerken, 1983-1986.
- 70 Stukken betreffende de Nederlandse Hervormde Kerken, diverse plaatselijke Kerkenraden en de Raad van Kerken, 1979-1993, z.d.
- 71 Correspondentie tussen de leden van de [Ad Hoc] Commissie Gesprek ICTO/HBV, 1983.
- 72 Stukken betreffende de Stichting Hervormd Beraad Vredesvraagstukken, 1981-1988.

Stukken betreffende overige kerkgenootschappen en kerkelijke instanties

- 73 Stukken betreffende de Algemene Doopsgezinde Sociëteit, de Evangelisch Lutherse Kerk, Waakt en Weegt-vereniging van Remonstranten en de Remonstrantse broederschap, overige protestante gemeenten, plaatselijke kerkenraden en correspondentie tussen ICTO-leden en plaatselijke kerken, 1979-1987.
- 74 Correspondentie, nieuwsbrieven, bulletins, notulen en overige stukken betreffende het Interkerkelijk Vredesberaad, 1981-1988.
- 75 Stukken betreffende de Oud-Katholieke Kerk, de Rooms-Katholieke Kerk en overige religies, 1979-1987.

Stukken betreffende ICTO-afdelingen

- 76 Stukken betreffende ICTO-afdeling Aa tot en met Am: Aalten, Abcoude-Baambrugge [zie ook 80 Baarn-Soest], Achtkarspele-Kollumerland, Alkmaar, Almere, Alphen aan de Rijn, Amersfoort en omstreken [zie ook 80 Baarn-Soest, 91 Leusden], Amsterdam

- 77 Stukken betreffende ICTO-afdeling Ap tot en met As: Apeldoorn, Appingedam-Delfzijl, Arnhem, Assen [zie ook 83 Eelde-Paterswolde]
- 78 Stukken betreffende ICTO-afdeling Ba tot en met Bi: Baarn-Soest en omstreken, Bedum, Bergen/Schoorl en omstreken, Bergum, Bilthoven
- 79 Stukken betreffende ICTO-afdeling Bo tot en met Bu: Bolsward, Kern Boxtel en omgeving [in samenwerking met andere groeperingen ten behoeve van tweezijdige ontwapening], Breda, Brussel (BE), Bunnik
- 80 Stukken betreffende ICTO-afdelingen D: Dalfsen, Deventer, Dieren en omstreken, Regio Dommel en Beerze, Drachten, Driebergen en omstreken [NB: later genoemd 'Heuvelrug en Krommerijn']
- 81 Stukken betreffende ICTO-afdeling Ed tot en met Ee: Ede, Eelde-Paterswolde [zie ook 77 Assen], Eemsmond
- 82 Stukken betreffende ICTO-afdeling Ei tot en met Ep: Eindhoven [zie ook 80 Dommel en Beerze], Enschede, Epe/Vaassen/Emst
- 83 Stukken betreffende ICTO-afdeling F: Franeker
- 84 Stukken betreffende ICTO-afdeling Ga tot en met Go: Gaasterland, 't Gooi en Vechtstreek [zie ook 78 Baarn-Soest, 80 Dieren], Gooi-Noord, Gouda
- 85 Stukken betreffende ICTO-afdelingen Gr: 's-Gravenhage, Groningen [NB: correspondentie tussen ICTO-leden, ICTO-Groningen en het Landelijk Bestuur aangaande de kwestie J.G. van der Land, 1982]
- 86 Stukken betreffende ICTO-afdelingen H: Haarlemmermeer en omstreken [zie ook 76 Amsterdam], Haulerwijk [zie ook 89 Leiden], Heino, 's-Hertogenbosch, Hoogeveen [NB: vanuit deze afdeling zijn andere afdelingen en uiteindelijk de landelijke vereniging ontstaan]
- 87 Stukken betreffende ICTO-afdeling J: Joure [NB: correspondentie en stukken betreffende het conflict in Joure rondom de 4 mei-herdenking van 1985]
- 88 Stukken betreffende ICTO-afdeling K: Kampen
- 89 Stukken betreffende ICTO-afdelingen L: Leeuwarden en omstreken, Leiden [NB: stukken betreffende conflict tussen leden van het Landelijk Bestuur en Huub Franssen], Lelystad, Leusden [zie ook 76 Amersfoort en Omstreken], Lochem [zie ook 99 Voorst, 102 IJsselstreek]

- 90 Stukken betreffende ICTO-afdelingen M: Mariekerke en omstreken (Meliskerke, Vlissingen, Middelburg), Midden- en Noord-Limburg
- 91 Stukken betreffende ICTO-afdelingen N: Naarden-Bussum, Nijkerk, Nijmegen en omstreken, Noord-Oostpolder
- 92 Stukken betreffende ICTO-afdeling O: Ommen
- 93 Stukken betreffende ICTO-afdeling P: Purmerend
- 94 Stukken betreffende ICTO-afdeling Re tot en met Rod: Renkum en omstreken, Rhenen/Kesteren, Rijnmond, Roden, de Ronde Venen [zie ook 78 Baarn-Soest]
- 95 Stukken betreffende ICTO-afdelingen R: Rotterdam, Rottervalle
- 96 Stukken betreffende ICTO-afdelingen S: Sauwerd, Slochteren, Sneek, Stadskanaal, Steenwijk en omstreken
- 97 Stukken betreffende ICTO-afdelingen T: Tiel, Tilburg [zie ook 80 Dommel en Beerze, 100 Waalwijk en omstreken], Twente
- 98 Stukken betreffende ICTO-afdeling U: Utrecht [zie ook 78 Baarn-Soest]
- 99 Stukken betreffende ICTO-afdelingen V: Veenendaal, Vechtstreek-Noord, Voorne-Putten-Roozenburg, Voorst en omstreken [zie ook 102 IJsselstreek], Vries [zie ook 77 Assen], Vriezenveen
- 100 Stukken betreffende ICTO-afdeling Waa tot en met Wag: Waalwijk en omstreken, Wageningen, Wagenborgen
- 101 Stukken betreffende ICTO-afdeling Wi tot en met Wo: Wierden/Enter, Wilnis, Winschoten, Winsum, Wommels
- 102 Stukken betreffende ICTO-afdelingen IJ: IJlst en omstreken, IJsselstreek [zie ook 99 Voorst]
- 103 Stukken betreffende ICTO-afdeling Ze tot en met Zo: Zeist [zie ook 78 Baarn-Soest], Zelhem, Zoetermeer
- 104 Stukken betreffende ICTO-afdeling Zu tot en met Zw: Zuidhorn-Aduard, Zuidlaren [zie ook 77 Assen, 80 Driebergen en omstreken], Zuid-Oost Drenthe, Zwolle
- 105 Stukken van algemene aard betreffende ICTO-afdelingen

Stukken betreffende ICTO-regio's

- 106 Stukken betreffende ICTO-regio West
- 107 Stukken betreffende ICTO-regio Noord-(Oost-)Nederland
- 108 Stukken betreffende ICTO-regio 't Gooi en Sticht en –regio Midden-Nederland
- 109 Stukken betreffende ICTO-regio Friesland
- 110 Stukken betreffende ICTO-regio (Noord-)Oost-Groningen [zie ook ICTO-afdeling 77 Appingedam-Delfzijl]
- 111 Stukken betreffende ICTO-regio Midden-Gelderland en Oost-Utrecht
- 112 Stukken betreffende ICTO-regio Twente

Stukken betreffende ICTO-Jongeren, ICTO-vrouwen en ICTO-bijeenkomsten

- 113 Stukken betreffende Jongeren-ICTO en de ICTO Vrouwen voor Vrede in Vrijheid
- 114 Stukken betreffende diverse acties, congressen en bijeenkomsten, 1981-1986.

Correspondentie aan alle afdelingen en het ledenbestand van 1986.

- 115 Correspondentie van (oud-)leden van het Landelijk Bestuur en de commissie van goede diensten aan alle afdelingen deel I, 1979-1984.
- 116 Correspondentie van (oud-)leden van het Landelijk Bestuur en de commissie van goede diensten aan alle afdelingen deel II, 1985-1988, z.d.
- 117 Uitdraai van het ledenbestand opgedeeld naar afdeling, 1 april 1986.